

FOCUS OP VROUWEN

Nieuwsbrief van het Vrouwenactienetwerk

EDITORIAAL

Dit jaar, 2008, is het alweer 60 jaar geleden dat de Belgische vrouwen het recht verwierven om te stemmen. Dit jaar getuigt van 60 jaar zwoegen van de verschillende vrouwenbewegingen. Een gelegenheid om met recht en reden te vieren!

2008 ook een geweldig jaar voor Amnesty International Vlaanderen, aangezien het een jaar is waarin we een plaatsje verwerven in 'The Guinness Book of Records' als 'The worlds largest flaming image using candles'. Een actie die mede ter ere van de Tiananmen Moeders werd opgezet.

Ook vieren we verder in deze editie van de Focus op vrouwen een ware (r) evolutie in ons rechtssysteem, meer bepaald Resolutie 1820! Een resolutie die uitvoerig aandacht besteedt aan de indicaties en consequenties van seksueel geweld. Resolutie 1820 is een nader gespecificeerde versie van resolutie 1325, die de participatie van vrouwelijke actoren in het vredesproces tracht te promoten.

Nog verder in deze editie vatten we voor de boekbespreking een reis aan doorheen Zuid-Soedan, via Ethiopië naar Kenia waar we Valentino Achak Deng volgen op zijn reis doorheen het leven. Een leven dat op vele momenten harder lijkt dan een menselijk wezen bij machte is te verduren, maar dat zich toch vertaalt in een verhaal van hoop en een allesoverheersend geloof in de menselijke veerkracht.

Ja, in deze editie hebben we veel te vieren, maar toch nog wel wat om van te dromen.

Martin Luther King Jr. begon vele van zijn speeches met 'I have a dream'...

Een vrij bestaan voor allen, zowel vrouwen als mannen. Dat is een droom of na te steven, een ideaal om naar te hunkeren en een idee dat, eens het is ontsproten, verder leeft in de onsterfelijkheid van onze menselijke hoop...

Sissi De Kerf

INHOUD

VAN VN-RESOLUTIE 1325 TOT 1820	P. 1
AANDACHT VOOR TIANANMEN MOEDERS	P. 1
60 KAARSJES VOOR VROUWENSTEMRECHT IN BELGIË	P. 2
BRIEFSCHRIJFACIE: MEXICO	P. 3
BOEKBESPREKING	P. 4
AGENDA	P. 4

VAN VN-RESOLUTIE 1325 TOT 1820

Toen in 2000 Resolutie 1325 betreffende Vrouwen, Vrede en Veiligheid werd aangenomen in de VN Veiligheidsraad, betekende dit een mijlpaal in de bescherming en promotie van vrouwenrechten in (post) conflict situaties. Nochtans blijven er heel wat uitdagingen bestaan om een volledige en effectieve implementatie ervan te realiseren, waaronder de preventie van en bescherming tegen seksueel geweld en de voortdurende straffeloosheid voor dit soort misdaden. Het besef dat verdere en dringende actie nodig is op dit vlak heeft geleid tot de goedkeuring van VN-Resolutie 1820 op 19 juni van dit jaar.

Men kan zich afvragen of er wel nood was aan een nieuwe resolutie en of het niet beter was geweest werk te maken van een effectieve implementatie van de bestaande resolutie. Welke meerwaarde biedt Resolutie 1820?

Het belang van deze nieuwe resolutie is de erkenning dat verkrachting en andere vormen van seksueel geweld een oorlogsmisdaad, misdaad tegen de menselijkheid of daad van genocide kunnen vormen. De vaststelling dat seksueel geweld niet enkel de gezondheid en veiligheid van vrouwen aantast, maar ook de economische en sociale stabiliteit van hele naties, verheft dit probleem tot de status die het verdient: een zaak van internationale veiligheid.

De erkenning ervan als een veiligheidsaanlegenschap rechtvaardigt ook een veiligheidsoplossing en voorziet de Veiligheidsraad van een duidelijk mandaat om in te grijpen.

Van alle partijen in gewapende conflicten wordt gevraagd concrete preventie- en beschermingsmaatregelen te treffen om een einde te maken aan seksueel geweld. Er wordt verklaard dat er nood is aan specifieke trainingsprogramma's voor troepen die deel uitmaken van vredesmissies en een beleid van zerotolerantie voor seksueel misbruik en seksuele uitbuiting. De intentie wordt geuit om de huidige straffeloosheid aan te pakken door amnestiemaatregelen uit te sluiten voor seksuele gewelddaden.

In verschillende opzichten gaat Resolutie 1820 dus een stap verder dan Resolutie 1325. Ze versterkt de zwakste pilaar van de voorgaande resolutie, namelijk de preventie en aanpak van seksueel geweld.

Een duidelijk signaal is de wereld ingestuurd: de bestrijding van seksueel geweld is een prioriteit tijdens vredesoperaties, de preventie en bestraffing ervan is geen streefdoel maar een verplichting. In de toekomst zal deze vorm van oorlogsgeweld nooit meer afgedaan kunnen worden als 'randschade'!

Anke Van Vossolle

AANDACHT VOOR TIANANMEN MOEDERS

Op 4 juni 2008 werd de Grote Markt van Sint-Truiden omgetoverd in een ware vuurzee en meteen kwam het wereldrecord van 'The World's largest flaming image using candles' op naam van Amnesty Vlaanderen. Maar liefst 130 vrijwilligers waren er nodig om het Amnesty-logo (de kaars met prikkeldraad) van 73 meter lang en 42 meter breed -dat is groter dan twee basketbalvelden naast elkaar- met kaarsen te ontbranden. Voor deze actie werden 26.105 kaarsen aangestoken.

Aanleiding hiervoor was de 19de verjaardag van het bloedige neerslagen van Tiananmen-protesten door de Chinese overheid tijdens de lente van 1989. Met het wereldrecord wou Amnesty International alle Chinese mensenrechtenactivisten van toen en nu een hart onder de riem steken. In de aanloop naar de Olympische Spelen in Peking

Vervolg pagina 4

Fotowedstrijd Senaat 60 jaar kiesrecht voor vrouwen

*Voor het werk van elke dag,
Voor de belastingen die de vrouw betalen mag,
En de wetten die we naleven,
Willen we onze mening kunnen geven.*

Bevin Library of Congress (Washington, D.C.) vrije vertaling

60 KAARSJES VOOR HET VROUWENSTEM- RECHT IN BELGIË

60 jaar vrouwenstemrecht in België, een verjaardag die zeker gevierd moet worden! Maar naast een reden voor feestvieren, is deze verjaardag ook een mijlpaal, een reden voor bezinning en zelfs een uitdaging. Je kan je bijvoorbeeld afvragen, waarom het vrouwenstemrecht in België nog 'maar' 60 jaar jong is, of in hoeveel landen ter wereld vrouwen dit fundamenteel mensenrecht ontzegd wordt en ook hoe we dit onrecht ongedaan kunnen maken.

Laten we eerst even terug in de tijd gaan. Op 23 september 1830 brak een revolutie uit in Brussel die uiteindelijk tot de scheiding van België en Nederland leidde. Deze scheiding werd op 4 november van datzelfde jaar internationaal erkend. Op 7 februari 1831 werd de eerste Belgische grondwet goedgekeurd. Artikel 6 van deze grondwet garandeerde dat er geen onderscheid van standen in de Staat zou bestaan en dat de Belgen

gelijk waren voor de wet. Nochtans zou het nog meer dan honderd jaar duren voordat echt alle Belgische staatsburgers gelijke politieke rechten kregen. In 1831 verstond men onder gelijkheid, van het mannelijk geslacht zijn en een bepaalde belastingssom kunnen betalen. In 1893 was je gelijk en had je recht op minstens een stem, zolang je een volwassen man was. Ook toen werd de gehele vrouwelijke helft van de Belgische bevolking uitgesloten van dit recht. Het was pas in 1892 dat de idee van vrouwelijke emancipatie, ook buiten het gezinsleven, vorm kreeg. Toen werd namelijk de eerste feministische organisatie, Belgische Liga voor de Rechten van de Vrouw, opgericht, die onder andere ijverde voor vrouwenstemrecht. Een eerste stap in de goede richting kwam er in 1919, wanneer vrouwen op gemeentelijk niveau stemrecht kregen. In 1921 brachten voor het eerst meer dan twee miljoen vrouwen hun stem uit tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. In dat jaar werden in heel België net geen 200 vrouwen aangeduid als schepen of zelfs burgemeester. Dit bleef zo tot na de Tweede Wereldoorlog. Het was uiteindelijk in 1948 dat vrouwen volwaardig stemrecht kregen. Het zou echter

nog tot de jaren '70 duren, vooraleer men de 1% vrouwelijke politieke vertegenwoordiging voor de 51% vrouwelijke kiezers in vraag zou stellen. Verscheidene campagnes voor meer vrouwelijke integratie in de Belgische politiek leidden in 1994 tot de goedkeuring van een wet, die stelt dat minstens 1/3e van de politieke kandidaten vrouw moet zijn.

Het was met andere woorden pas na meer dan honderd jaar strijd dat het vrouwenstemrecht in België eindelijk gestalte kreeg. Vandaag zien wij dit haast als iets vanzelfsprekends, mede omdat het stemrecht ook in een aantal artikels van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens van de Verenigde Naties staat vermeld.

Zo staat in Artikel 2: "Een ieder heeft aanspraak op alle rechten en vrijheden, in deze verklaring opgesomd, zonder enig onderscheid van welke aard ook, zoals ..., geslacht, ...". En in Artikel 21 – waarop Artikel 2 dus ook van toepassing is – staat: "Een ieder heeft het recht om deel te nemen aan het bestuur van zijn land, rechtstreeks of door middel van vrij gekozen vertegenwoordigers. Een ieder heeft het recht om op voet van gelijkheid te worden toegelaten tot de overheidsdiensten van zijn land. De wil van het volk zal de grondslag zijn van het gezag van de Regering; deze wil zal tot uiting komen in periodieke en eerlijke verkiezingen, ...". En hoewel het een evidentie zou moeten zijn dat alle ondertekenende lidstaten deze Artikels zouden aanvaarden, is niets minder waar. Er zijn nog heel wat voorbeelden die het tegendeel bewijzen:

Aline Castellanos heeft een leidinggevende functie binnen het Comité voor Parlementaire Dialoog en Gelijkheid in Mexico en maakte in 2006 heel wat gevallen bekend van schendingen tegen de mensenrechten van vrouwen in de regio Oaxaca. Ze moedigde ook vrouwelijke activisten aan en trachtte vrouwen meer op de voorgrond te brengen in het openbare leven. Als antwoord hierop werd er op 28 april 2007 in haar huis ingebroken en werd het grondig doorzocht. De dag nadien keurde een rechter het bevel voor haar arrestatie goed, hoewel het eerder tweemaal werd verworpen. Aline Castellanos vluchtte bijgevolg uit Oaxaca uit vrees voor haar arrestatie.

Een ander voorbeeld is dat van Delaram Ali. Zij is actief lid bij de Organisatie voor het streven naar Gelijkheid, een Iraans netwerk voor mensenrechten dat zich inzet om een einde te maken aan wettelijke discriminatie van vrouwen. Ze werd in juni 2006 gearresteerd tijdens een vreedzame betoging en werd veroordeeld tot 30 maanden gevangenisstraf. Deze straf werd ondertussen tijdelijk opgeheven, maar niet geannuleerd.

Dit zijn slechts twee voorbeelden van vrouwen die juridisch vervolgd worden, omdat ze vechten voor stemrecht voor vrouwen, een recht dat eigenlijk een evidentie zou moeten zijn!

Een verjaardag moet gevierd en gelauwerd worden, maar is tegelijk ook een moment om even stil te staan en vormt zelfs een uitdaging. Er is nog veel werk aan de winkel, want stemrecht is nog lang geen universeel recht, en is het dus aan ons om tegen dit onrecht te vechten met vuur!

Eva Zobell

SCHRIJFACTIE: MEXICO:

MEXICO: OPROEP TOT SOLIDARITEIT IN DE STRIJD TEGEN FAMILIAAL GEWELD

Alle vormen van geweld tegen vrouwen blijven wijdverspreid in Mexico. Amnesty International Vlaanderen heeft dit reeds meermaals op de voorgrond gebracht door aanhoudende aandacht te vragen voor de vrouwenmoorden in Ciudad Juárez. Een aanzienlijk deel van deze vrouwen was eveneens slachtoffer van partnergeweld. Huiselijk geweld is één van de belangrijkste vormen van geweld waarmee Mexicaanse vrouwen geconfronteerd worden.

Ook ter plaatse hebben vrouwenorganisaties al heel wat acties ondernomen om het publiek te wijzen op de hoge graad van gendergerelateerd geweld en discriminatie tegen vrouwen. Geleidelijk aan zijn ze erin geslaagd de autoriteiten bewust te maken van de verantwoordelijkheid die deze dragen om hieraan een einde te maken.

Er werd onder meer vooruitgang geboekt op het vlak van de wetgeving, door de erkenning van huiselijk als een misdaad. Nieuwe instellingen werden opgericht om tegemoet te komen aan de behoeften van slachtoffers van familiaal geweld en het aantal vluchthuizen werd uitgebreid.

Het aannemen van de Algemene wet op de toegang van vrouwen tot een leven vrij van geweld in 2007 leek een veelbelovende stap te zijn in de goede richting.

Om écht een verschil te kunnen maken is het nochtans van wezenlijk belang dat deze wet gepaard gaat met politiek engagement, degelijke fondsen, training en verantwoordelijkheid. Enkel dan kan een gender-perspectief geïntegreerd geraken in het beleid en de activiteiten van sleutelinstellingen.

Het is net op dit vlak van de implementatie dat vrouwen af te rekenen krijgen met de grootste hindernissen. Sociale attitudes staan een degelijke hulpverlening vaak in de weg. Vele functionarissen beschouwen familiaal geweld als een privéaangelegenheid die binnen het gezin moet worden opgelost en dus geen overheidsinmenging vereist. Daarnaast worden de noden van vrouwen soms lijnrecht tegenover de noden van het gezin geplaatst. De bescherming

van vrouwen eist een te hoge tol, namelijk het uiteenvallen van de familie, zo redeneert men. Het lot van de kinderen wordt dan ingeroepen om passiviteit te rechtvaardigen. Deze houding leidt ertoe dat klachten vaak niet ontvankelijk verklaard of nauwelijks onderzocht worden.

Slaagt een vrouw er toch in een officiële klacht in te dienen, dan houdt dit nog steeds geen enkele garantie in dat medisch en psychologisch bewijsmateriaal verzameld wordt en dat de zaak ook daadwerkelijk voor de rechtbank verschijnt. De bewijslast ligt bij de vrouw zelf. Zo wordt haar vaak gevraagd twee getuigen aan te brengen. Ook al heeft deze praktijk geen wettelijke basis, toch blijkt dat vervolging in de praktijk anders nauwelijks mogelijk is. Gezien huiselijk geweld zich doorgaans afspeelt achter gesloten deuren, kunnen vrouwen enkel aan deze eis voldoen door hun kinderen te laten getuigen tegen hun vader. Velen zien daarom af van hun klacht. In

veel gevallen probeert men vrouwen ervan te overtuigen de zaak op te lossen via processen van bemiddeling of verzoening, waarbij ze hun agressor persoonlijk op de hoogte moeten brengen. Of deze zich achteraf ook werkelijk aan de overeenkomsten houdt, wordt zelden opgevolgd. Contactverbod wordt in de meeste gevallen niet opgelegd of afgedwongen. Bijgevolg blijven de vrouwen achter in een zeer precare situatie die hen geen enkele vorm van bescherming biedt.

Om de autoriteiten te blijven motiveren de daad bij het woord te voegen en de wettelijke maatregelen om te zetten in de praktijk, roept Amnesty International de internationale gemeenschap op zich solidair te verklaren met Mexicaanse slachtoffers van huiselijk geweld. Vluchthuizen over heel de wereld kunnen hiertoe bijdragen door de autoriteiten vanuit hun eigen ervaring te wijzen op het belang van opvang, medische en psychologische bijstand en juridisch advies. Maar ook jij kan je steentje bijdragen. Schrijf een brief naar de autoriteiten om hen alert te houden, óf naar Mexicaanse vrouwenorganisaties om hen een hart onder de riem te steken!

Anke Van Vossole

(Plaats en datum)

Dear Mr. President,

I am writing to express my deep concern about the situation faced by women survivors and victims of violence in Mexico, and to urge you to take all necessary steps to ensure the immediate nationwide implementation of the General Law on Women's Access to a Life Free from Violence.

Amnesty International welcomes the 2007 Law and accompanying legislation as a positive advance. It is now vital that this is backed up with political commitment, resources, training and accountability to ensure gender perspectives are effectively integrated into the policies and activities of key institutions.

I urge you to work with state authorities to remove the obstacles to women filing and pursuing complaints by:

- recording domestic violence complaints accurately,
- reviewing conciliation procedures to ensure women are not placed in increased danger or pressured to drop criminal prosecutions,
- abolishing the requirement that women must show evidence of serious physical injury, provide two witnesses, and deliver the summons to the perpetrator,
- developing gender-sensitive protocols,

I also ask that you take action to promote the extension of the network of shelters and provide the adequate budget to do so.

Thank you for the attention I trust you will devote to this important issue.

Yours faithfully,

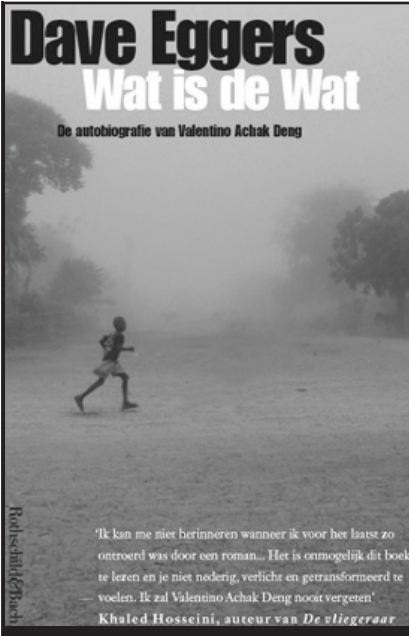
(Naam, adres en handtekening)

Luchtposttarief: € 0,90 (plus etiket 'a priori')

Lic. Felipe de Jesús Calderón Hinojosa
Presidente Constitucional de los Estados Unidos Mexicanos
Residencia Oficial de "Los Pinos", Casa Miguel Alemán
Col. San Miguel Chapultepec
México D.F., C.P. 11850
MÉXICO
Felipe.calderon@presidencia.gob.mx

Solidariteitsboodschappen voor vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld:

Red Nacional de Refugios
Cumbres de Maltrata no.400
Int. 201/A
Col. Américas Unidas, Del. Benito Juárez
C.P. 03610 México D.F.
MÉXICO
rednacionalderefugios@rednacionalderefugios.org.mx

worden mensenrechtenactivisten nog steeds het zwijgen opgelegd door de Chinese autoriteiten.

De actie in Sint-Truiden wilde ook de aandacht vestigen op vier dossiers, waaronder dat van de nog steeds actieve Tiananmen Moeders. Tot op heden hebben de slachtoffers van het Tiananmen-bloedbad nog geen gerechtigheid gekregen. De Tiananmen Moeders vragen een publiek debat, een onafhankelijk onderzoek, vervolging van de schuldigen en compensatie voor de slachtoffers. Amnesty Vlaanderen voerde actie voor de Tiananmen Moeders omdat hun dagelijkse werking systematisch door de overheid wordt gedwarsboomd.

Annie Van Uytven

AGENDA

Dit najaar organiseert de Amnesty Groep Temse haar quiz 'Around the World'. Gender belooft een quizthema te worden. Inschrijven dus!

Wat?

Amnesty-quiz Groep Temse

Wanneer?

20 september 2008 vanaf 20 uur

Waar?

"Gulden Wal", Hoek Gasthuisstraat-Pastoor Boelstraat te Temse

Meer informatie?

Bel Annelies via 03 296 67 63

of e-mail Karine via karine361@hotmail.com

WAT IS DE WAT DE AUTOBIOGRAFIE VAN VALENTINO ACHAK DENG

Dave Eggers, Rothschild & Bach, 2007, 463 p.

Dit boek vertelt het beklijvende levensverhaal van Valentino, een jongen van zes die in 1987 uit het door oorlog geteisterde Zuid-Soedan wordt verdreven en op de hielen wordt gezeten door bommen, soldaten en rebellen. Bij het vluchten raakt hij zijn familie kwijt en moet hij alleen zien te overleven door de juiste mensen te vertrouwen (of wantrouwen), niet ten prooi te vallen van hongerige leeuwen en hyena's, uitputting en hongersdood. Samen met honderden andere Lost Boys loopt hij maanden te voet verder, in de hoop een toevluchtsoord te vinden in Ethiopië. Na een regimewissel in dat land moeten ze verder vluchten en komen ze terecht in Kenia. In het vluchtelingenkamp Kakuma blijft Valentino 10 jaar. Hij gaat er naar school en is betrokken bij het bestuur van een toneelgroep. In deze onherbergzame omgeving weet hij toch meer te doen dan overleven. In 2001 vertrekt hij dankzij de VN naar Amerika waar hij, ondanks zijn pogingen een voorbeeldburger te zijn, krijgt af te rekenen met racisme, waar hij in slechtbetaalde rotbaantjes belandt en tot overmaat van ramp wordt overvallen. Het weinige dat hij bezat, wordt hem zo gewelddadig ontnomen.

Het is bijna niet te geloven dat deze man zoveel tegenspoed heeft gekend en toch de kracht en levenslust vindt om elke keer weer recht te staan en met geheven hoofd door te gaan. Het is een triest boek en toch smaakt het naar hoop en troost.

Eva Zobell

STEUN VROUWENRECHTEN

Amnesty International is een onafhankelijke en onpartijdige organisatie die de naleving van alle mensenrechten nastreeft. Zij doet onderzoek naar en voert actie tegen ernstige mensenrechtenschendingen.

Ondanks het feit dat vrouwen een onmisbare rol vervullen in de maatschappij zijn zij bijzonder kwetsbaar en vallen zij dagdagelijks ten prooi aan wereldwijd partnergeweld, worden zij als wapen gebruikt in oorlogen, zijn zij structurele slachtoffers van armoede en worden zij vaak uitgesloten van onderwijs en medische zorgen.

Omdat Amnesty International aandacht en respect wil vragen voor vrouwenrechten, werd een **Vrouwenactienetwerk** opgericht. Dit netwerk wil uitgroeien tot een slagvaardige tak binnen Amnesty International. Daaraan kan ook jij ongetwijfeld jouw steentje bijdragen.

Deelnemen aan de klassieke schrijfacfies is één van de manieren waarop je het Vrouwenactienetwerk kan **steunen**.

Je kan je ook gratis abonneren op de nieuwsbrief of je kan je aanmelden als vrijwilliger/lid van het actienetwerk.

Wij blijven daarnaast ook op zoek naar interessante plaatsen waar folders en nieuwsbrieven van het Vrouwenactienetwerk verspreid en tentoongesteld kunnen worden en naar mensen die hierbij willen helpen.

COLOFON

Redactie:

Annie Van Uytven (eindredacteur), Aline Remael, Sissi De Kerf, Anke Van Vossolle en Eva Zobell

Verantwoordelijke Uitgever:

Jan Brocatus
Kerkstraat 156, 2060 Antwerpen

Vormgeving:

Ann Blockmans / Danny Wyts
Nancy Dyckmans

Redactieadres:

Amnesty International Vlaanderen
Kerkstraat 156, 2060 Antwerpen

Tel: 03 271 16 16

Fax: 03 235 78 12

E-mail: annemie_vanuytven@hotmail.com

Internet: www.amnesty.be

Focus op Vrouwen is de driemaandelijkse nieuwsbrief van het Vrouwenactienetwerk. De ingenomen standpunten vertegenwoordigen niet noodzakelijk de standpunten van Amnesty International.

Wil je de *Focus op Vrouwen* gratis ontvangen? Contacteer dan Kris Laurijssen op het algemeen telefoonnummer of mail jouw volledig thuisadres naar krisl@aivl.be.

Indien je graag een elektronische link naar de Focus in jouw inbox ontvangt, stuur dan een bericht naar krisl@aivl.be met de vermelding "Focus per mail".

Giften zijn welkom op rekeningnummer 000-000082-82. Vanaf 30 euro op jaarbasis ontvangt u een fiscaal attest. Meer info over hoe u Amnesty International kan steunen leest u op www.amnesty.be/steunamnesty.